

KUSTBON

Prenumerationspris: 1/1 år Ekr. 2:— 1/2 " " 1:— 1/4 " " 0:50	Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn. Utkommer varje onsdag.	Pren. pris till utlandet: 1/1 år Ekr. 3:— 1/2 " " 1:50 1/4 " " 0:75
---	--	--

Sommärfestnummer.

Cyrillus Kreek.

Sångfesten.

Den 2 juli går i sångens tecken. För första gång samlas den sjungande estlandssvenska ungdomen till gemensam festdag, för att ge sångarglädjen ett högre och mäktigare uttryck.

I alla tider har vårt folk älskat och odlat sång. Vallgossen ger åt de stämningar ensamheten och naturen påtvingar honom uttryck i låtar; flickan, som från stranden med ögat famnar havet och vännen därborta, sjunger ut sin saknad, och kyrkosången ger ofta ett innerligare uttryck för den religiösa känslan än det talade ordet. Körsången är i våra bygder av senare datum. Den får genom uppdelning i stämmor en konstnärligare ut-

formning och i sammanslutningen för vår själs obotliga ensamhetskänsla gemenskap med våra medmänniskor. Det vi blott anat och inte finner väg ut från oss själva, kan i samsången växa ut i hänförelse, som gör oss själsligt starkare och rikare.

Men sången är ej självändamål. Dess uppgift ej blott den att skapa stundens stämning. På bottnen av all verklig glädje skall man som dess grundstämning finna allvaret, som tar sig uttryck i målmedveten vilja. Det är uppenbart att det estniska folket i långa tider redan i sången sökt och funnit en tillflykt under det politiska trycket och lika uppenbart är att sången som å de allmänna festerna samlat nationens bästa krafter och nyligen tagit ett så mäktigt uttryck å den 10:de allmänna sångfesten, att denna sång är intimt knuten vid det brett lagda kulturarbete, som tog vid efter befrielsen.

Då estlandssvenskarna begå sin första sångfest, ska väl också vi mangrant sluta upp kring fanan och medvetna om vår skyldighet mot oss själva och vårt fosterland föra maningen vidare. Sången, som äger för många att mana fram och liva hjärtats goda krafter, borde i likhet med den estländska sången läggas som grund för det kulturarbete, som inom dess svenska bosättningsområde väntar på sin lösning. Skolan är inte nog. Skolarbetet måste, om det skall bära frukt, komplette-

Sångfestprolog.

*Vaknen, gångna vikinga ätter,
Vaknen ur drömmar i ljusa nätter,
Faren på skyar till våra slätter
Ned från Valhalls väldiga boning
Till vår tid, som vill försoning
Med de människor, som föga skoning
Hade med oss, fast ur samma stam
Vi som en ras har vuxit fram.*

*Vi samlas till fest under julisolen.
Med lungornas makt vi tänder kolen,
Som glöda med svenskeld vid kalla
[polen.
Våra hus och hem må ock stå tomma,
Vårsången manar oss alla att komma
"Grann" till vår fest, vår ljusa blomma.
Högt bland markens färgstarka gröna
Uppåt vår samlade själ skall förtona!*

*Minns då ett som frid dig bjuder,
När livets allvar tungsint sjuder,
Minns den sång, som vackrast ljuder,
Den oss för genom finaste dis,
Lyfter till fjärrhöga paradis,
Och kan klinga på dundrets vis. — —
Sakta lik ånglarnas vagsång den låter,
När glömda ungdomlig Balder gråter.*

*Musiken i viddernas lek sig svingar,
Slår sig ned i våra ljungar,
Piskar grenar med mäktig hand.
Bjuder frukt från ijusa land,
Sänker sig — svalkar vår svenskvik-
strand.]
Svallar i glitter om våra öar,
Mässar till ro i våra moar.*

*Dallrar fint på hjärtesträngar,
Rusar framåt i bäckars sängar. — —
I stormen, i stormar, i yra, i vågor,
I skogen, i skogar, i bäckar, i lågor
Det susar och brusar och ryter om
lador.]*

*— Spänn din vinge och följ vår gång
Du, allt besegrande svenska sång!
Eben en Arpborg.*

ras i fortsatt arbete för ideella mål. Och de sångföreningar, som under den senaste tiden bildats, böra bli stommen, kring vilken ungdomen borde sluta upp i lokala kulturföreningar, som jämte sången tar även andra folkliga strävanden på sitt program.

Ungdomen bär ju framtiden i sitt sköte. Framsyntheten fordrar att denna ungdom tränas inte blott för arbete utan tillika bibringas en vidare syn på tingen i föreningssträvanden, som senare få sin naturliga fortsättning i arbetet för samhälleliga strävanden, som får medfödda behov av förströelse i förändligande och utvecklande sysselsättningar — detta är ungdomsföreningarnas mål.

Det är givetvis ingen lätt sak att förverkliga och genomdriva en ny idé, varom man har ett dunkelt begrepp och den äldre generationen misstror lätt det nya. Med rätta, ty allt nytt är inte gott och vi veta, att ungdomssammanslutningar i form av nykterhetsföreningar prövats, men inte blivit livskraftiga. Felet ligger förmodligen i svårigheten att samla adepter på en specialfråga som bas. Ett enda strävande, om än så viktigt, förmår ej ensamt fylla och bära upp intresset. Ungdomsarbetet måste läggas på en bredare bas än så.

Kan vår sångfest, som samlat ungdomen kring sångarfanan, medelbart bidra till bildandet av ungdomsföreningar, som ge ungdomens strävanden ett högre och rikare innehåll, har denna dag fyllt en uppgift väl värd alla de ansträngningar den medfört.

Fredr. Erlund.

Med anledning av sångfesten. Hälsning.

I strävandet som avser den svenska befolkningens kulturutveckling under den tid Estland varit självständigt, isynnerhet under de sista åren, kan en utomstående icke undgå att konstatera, att detta arbete bedrivs med liv och framgång. En mängd kulturföretag, som nämnda minoritet i samförstånd med andra i Estland boende folk energiskt sökt förverkliga, vittnar om den svenska stammens livskraft och livslut. Då vi ester efter vunnen själv-

A. Üksti.

ständighet togo i tu med arbetet för bildningens höjande, voro svenskarnas folkledarne icke heller sena med att såsom en första uppgift organisera sina skolor så, att de motsvarade denna befolknings kulturbehov. För ändamålet sändes unga män till Sverige och Finland för att där utbildas till lärare, vilka sedan skulle gjuta nytt liv i den urgamla svenska stammen. Många lärare reste på eget initiativ till Sverige för att askultera vid något seminarium eller någon pedagogisk institution för att på så sätt utvidga sitt vetande och lära sig nya metoder. Efter hemkomsten ställde de sig ånyo i folkbildningens tjänst med dess många uppgifter.

Ett av de största mål, som de svenska folkbildningsvännerna sett förverkligas, är otvivelaktigt den högre svenskspråkiga läroanstalten, näml. Det Svenska Gymnasiet, som öppnades hösten 1931. Denna skola har nu redan arbetat två år, och skrivaren av dessa rader har själv haft tillfälle att så väl följa det utförda arbetet ävensom elevernas andliga utveckling och kan därför här med nöje understryka, att detta arbete kommer att bära de bästa frukterna icke blott för svenskarna utan jämväl för estniska staten, som gett minoriteterna stora möjligheter till självständig kulturutveckling.

Vi stå i dessa dagar åter inför ett stort kulturföretag av Estlands svenskar, näml. den sven-

ska sång-och folkfesten. Jag antar, att estlandssvenskarna icke någonsin tidigare samlats i så stor mängd som nu den 2 juli i Hapsal. Och ändamålet är ju återigen: nya riktlinjer för befolkningens andliga livsutveckling. Därför önskar jag av hjärtat sångare, åhörare, ledare och hela den svenska befolkningen i Estland lycka till den stora festdagen ävensom god framgång för alla estlandssvenska kultursträvanden.

Hapsal d. 28 juni 1933.

Anton Üksti,

Gymnasiets i Hapsal rektor.

Den andra juli nittonhundra trettiotre.

*Du legat i sekler vanmäktig,
dig fann ej en ledande hand;
Du eljest var glader och duktig
att tändas av gnistan i brand.*

*Blott ljulig du var
och kärlek du bar.*

*Ja, tiderna ändras i helhet
och människan följer dess lopp.
Då var det vinterns blekhet,
nu slår sig våren i knopp*

*att höja sin tunga,
att prisa, lovsjunga.*

*Vad är det, som strömmar i hjärtat,
ej låter dess ande få ro,
som redan beständigt har härjat
i själens lugnade bo?*

*Toner av kärlek,
fjärran all smäleik.*

*Det dallrar av toner i luften,
det sjuder vid vindarnas gång.
Blott hjärtat kan fångas av kraften
som väller ur livsflodens språng!*

*En känsla i fågning
ur tidernas hägring.*

*Nu skall vår svenskhet få sjunga
i brödrakärlek så stor,
och mandomens enhet skall ljunga;
allt härligt och moderligt groor.*

*Borta är dagens ävlan,
borta arbetets tävlan.*

*Upp, vakna, du svenska ungdom,
tro enhetens spira du svärj,
att alltid du, tappre mandom,
må skifta i blågul färg!*

Fr. T.

Festkonserten.

Söndagen den 2 juli kl. 3. e. m.

i Hapsals Slottsgård.

I.

Vår Gud är oss en väldig borg — unisont	Sv. psb. 124.
Hälsningstal.	
Hymnen på estniska.	
Skön är den jord Du, Herre, gav	<i>Henrik Sundblad.</i>
Den signade dag. Gammal estlandssvensk psalm.	<i>arr. C. Kreek.</i>
Svanen . . . F. A. Ehrström	<i>arr. M. Wegelius.</i>
Dalmarsch	<i>Ivar Widéen.</i>
Havet det liknar så livligt en spegel	<i>arr. Otto Andersson.</i>
Varhän skall jag mig nu gånga	<i>arr. Otto Andersson.</i>
Över bygden skiner sol	<i>arr. Otto Andersson.</i>

P a u s.

II.

Festtal av kyrkoherde <i>B. Lund.</i>	
Modersmålets sång	<i>J. F. Hagfors.</i>
Hälsningar av olika representanter.	

Enskilda körer.

III.

Folkdanser: a. Tantoli.	
b. Fryksdalspolska.	
c. Varsoviene.	
d. Fjällnäspolska.	
Utföres av Sv. Gymnasiets och Birkas folkdanslag.	<i>Ledarinna Fru H. Blee</i>
e. Rågödanser.	<i>Rågöbor.</i>

P a u s.

IV.

Se, god afton och god kväll	<i>arr. M. Wegelius.</i>
Kristallen den fina.	<i>Svensk folkvisa.</i>
Vinden drar	<i>arr. Otto Andersson.</i>
I Norden utväljes en fästmö så huld	<i>arr. Karl Ekman.</i>
Inte sku' jag ha friat.	<i>arr. Otto Andersson.</i>
Se nu skiner solen	<i>arr. Henrik Borenius.</i>

V.

Avslutningstal.
Vårt land.

Konserten utföres under ledning av kompositör Herr C. Kreek av estlandssvenska körer.
Under pauserna spelar Hapsals sommarorkester under ledning av Herr J. Simm.
Avslutningsbal på Kursalen kl. 9,30 e. m.

Den 10-de allmänna sångfesten i Reval.

I dessa dagar har Estland begått sin stora sångfest, som återkommer vart femte år och i ordningen nu blev den tionde. Sången eller närmare bestämt körsången har sålunda gamla anor i detta land. Redan i början av sextioalet, sålunda tidigare än i något av de nordiska länderna började man på allvar odla denna vackra konst, till en början måhända, inte närmast för sångens egen skull utan för att ge utlopp åt de känslor och idéer, som olyckliga politiska förhållanden i form av en ängsligt vakande överhet ej tillät komma till synes i tal och skrift. Estland var ju ett lydland under det då så mäktiga ryska riket, men den nationella samlingsstanken fordrade att ta sig uttryck och då blev sången det enda tillåtna medlet samtidigt med att den bättre än något annat hade förmågan att ena och ge drömmen om ett fritt självständigt Estland flykt.

Och i detta nu är Estland i bokstavig mening ett sjungande land. Det intrycket trängde sig på en, då den 23, 24 och 25 juni en kör, som räknade 16.000 sängaare stälde upp sig på den väldiga estraden i Katrinenthal — i förbigående sagt en rent av idealisk sångplats med det blånande havet som bakgrund avlyssnad av en publik, som var ett enda böljande folkhav.

Mäktigt brusade sången ur denna jättekör — helt säkert den största, som någonsin uppträtt här i Norden. Och medan den ena sången avlöste den andra och man dagar tre värmt av dess manande, tändande melodier, återvände man till den grå vardagen rikare och starkare. Utan tveivel har denna sång, som medvetet övats redan sedan sextioalet, en ej ringa andel i det nationella samlingsarbetet och sedermera i frihetskampens lyckliga förlopp, och ger allt ännu det kulturella framstegsarbetet dess utmärkande humanitära karaktär.

Sången och sångintresset har framprovocerat en hel rad unga kompositörer, vilkas alster företrädesvis framfördes, medan folksången intog en jämförelsevis undanskymd plats och sånger av främmande ursprung nästan helt

utelämnats. Att döma av det goda röstmaterialet, av samsången och nyanseringen, som gick förträffligt, ligger sången s. a. s. i blodet och därför borde Estland i likhet med förhållandet i de övriga nordiska länderna ega ett stort förråd vackra folksånger, som denna gång åtminstone ej framfördes.

Medan sången ute i det fria lätt förtonar ut i rymden och sålunda utom i fortet berövas sin mäktiga verkan, gör sig bläckinstrumenten bättre gällande. Hornorkestern representerades av inte mindre än fyra tusen instrument och eckverade många populärt vackra kompositioner.

En väldig kulturell tillgång är sången och musiken för detta land — är det slutintryck man för med sig från denna fest, egnad denna förnäma konst.

E-d.

Inrikes.

Riksdagen beslöt frågå guldmyntfoten.

Den estniska kronan har gått ned hela 35%.

På sitt sammanträde den 27 dennes beslöt Riksdagen efter en het diskussion, som räckte till kl. 7 på morgonen följande dag, att antaga Regeringens förslag — ehuru med knapp majoritet att omvärdera vår krona i likhet med det engelska pundet, så att den hädanefter motsvarar den svenska kronan såsom förut. Vår krona har alltså nu fått ett annat värde, vilket nog har både sina för- och nackdelar. För löntagare blir det nog svårare, då priserna på produkter och annat komma att stiga. Däremot kan det ju bli en liten vinst för lantbrukare, som sälja produkter.

Samtidigt beslöts, att Riksdagen skulle avbryta sitt arbete för sommaren och återupptaga det först på hösten.

S. O. V:s

allmänna stämman

sammankallas söndagen den 9 juli kl. 12 på dagen å Birkas folkhögskola.

Dagordning; val.

Styrelsen.

Hapsal.

Edsv. advokaten

A. Riesenkauff,

Karja tän 19, Hapsal.

Dr. Riesenkauff-Lindström

invärtes- (lung) och barsjukdomar.

Mottager 9—11 och 3—4, telef. 100.

Karja tän 19, Hapsal.

Frisörsalong för dam och herr

Amberman,

Karrigat. 17, Hapsal.

Flyttad från Karrig. 9 till Karrigat 17 efter 1 jan.

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:

Jaani Tjän. 11

Byggnadsfirman ANDERS DIÖS
Tunagatan 4, Upsala

Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadsp. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst
Väderkvarnen 1899.

E. Petterssons

Möblerersaffär

gtabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

Besök

STENBERGS KONDITORI

Tel. 13 SKELLEFTEA Tel. 258
Gott kaffe _____ Goda bakelser
Beställningar mottagas

HILDA MUHR & SON ÖREBRO

Charkuteriäffär

Fabrik och kontor, tel. 1179

Affär Nygatan 46, tel. 625

Stortorget 6, tel. 2625.

BORLIND, BORSÉN & C:o

Telegr. adr.: "Borlinds"
GÖTRBORG.